

σικὴν τοῦ Βλεμμύδου, Λογικῆς Εἰσαγωγῆν Γ. Σουγδουρῆ καὶ Κορυδαλέως, Μαθηματικά δὲ τὴν Σειρὰν τοῦ Ἀνθρακίτου, ἣν ἐπὶ τὸ ἀναλυτικώτερον διεῖρρύθμισε. Θεολογίαν Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, Γεωγραφίαν Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη. Εὐγένιος, ὁ Βούλγαρις ἐν Ἰωαννίνοις φιλοσοφικὸν μὲν σύστημα εἶχεν ὄλως νεώτερον, ἐφ' ᾧ καὶ συνέταξεν ἐκλεκτικὴν Λογικὴν, Μεταφυσικὴν καὶ Φυσικὴν, Ἄλγεδράν τε καὶ Γεωμετρίαν καὶ Εἰσαγωγὴν τῶν Μαθηματικῶν. Ὁ δὲ Ψαλίδας (1806) ἐχρῆτο καὐτὸς ὄλως νεωτέρῳ συστήματι, εἰς μὲν τὴν Φιλοσοφίαν τῷ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Καντίου, ἐπίσης εἰς τὰ Μαθηματικά, τὴν Πειραματικὴν Φυσικὴν καὶ τὰ λοιπά· αὐτὸς κατέλιπε καὶ τὴν ἐπὶ πολὺ ἐπικρατήσασαν ψυχαγωγίαν· ὀλιγόρησε δὲ τῆς Θεματογραφίας, εἰς ἣν ἐχώλαινον οἱ αὐτοῦ μαθηταί¹. Οἱ νεώτεροι διδάσκαλοι ἠκολούθουν ἕκαστος ἰδίῳ καθ' αὐτὸν καταλληλοτέρῳ συστήματι, ὡς Κωνσταντῖνος ὁ Οἰκονόμος ἐν Σμύρνῃ², καὶ ἕτεροι.

Περὶ Τυπογραφείων. Ὀλίγον. πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1440) ἐφευρέθη ἐν Εὐρώπῃ ἡ θεία τέχνη τῆς τυπογραφίας, δι' ἧς τὰ συγγράμματα πολλαπλασιαζόμενα ἐπ' ἄπειρον δύνανται νὰ συντελέσωσιν, ὡς συνετέλεσαν, εἰς τὴν ταχυτάτην τῆς ἀνθρωπότητος ἀνάπτυξιν. Τὸ συμβᾶν τοῦτο συνδυαζόμενον μετὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς εἰς τὴν Δύσιν μεταναστεύσεως τῶν λογίων τοῦ Βυζαντίου ἀποτελεῖ τὴν *παλιγγενεσίαν τῶν γραμμάτων* ἐν Εὐρώπῃ³, ἐξ ἧς προῦκυψεν ἐντὸς τεσσάρων αἰῶνων ἡ τεραστία πρόοδος τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ.

Πρὸς τὴν θείαν ταύτην ἐφεύρεσιν τὸ ἡμέτερον ἔθνος διασῶζον ἐν μέρει τὴν ἀρχαίαν παιδείαν καὶ φιλοκαλίαν δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορον. Εἰ δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι δὲν ἠδύνατο ἐκ τῶν περιστάσεων νὰ ὠφελθῆ ἐξ αὐτῆς, ἀλλ' ὅμως Ἕλληνες συνέστησαν τυπογραφεῖα λίαν πρωτῶμως ἐν Ἰταλίᾳ, *Ενετία* δηλ. *Φλωρεντία*, *Ρώμη* καὶ ἄλλαχού,

(1) Π. Ἄρ.

(2) Κ. Σιθίνη Ὑπόμνημα Ἀυτοσχέδιον, ἐνθ. ἀνωτ. πρβλ. Γ. Γ. Παπαδοπούλου ἐν Πανδ. Η', 169.—

(3) Κ. Ἀζωπίου Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων κτλ. σελ. ρμά—.

